

06.04 Лабораторна робота.

Тема: Вивчення морфологічних особливостей, видів та різновидностей вівса.

Мета: Вивчити морфологічні особливості та різновидності вівса.

Завдання:

1. Скласти морфологічну характеристику вівса за формою 1.
2. Описати види та різновидності вівса за формою 2 та формою 3.

1. Завдання.

Морфологічні особливості вівса. Форма 1

Орган	Характеристика
Корінь	Коренева система швидко проникає у ґрунт на трохи меншу глибину (до 1-1,5 м) ніж у інших зернових хлібів, але має велику кількість корневих волосків та високу засвоєвальну здатність.
Стебло	Порожнеста соломка заввишки 80-140 см, завтовшки 4-4,5 мм, поділена на 4-7 міжвузлів. Стеблові вузли голі або опушені, на нижніх помітне антоціанове забарвлення.

Листки	Лопнестенко-загострені, зелені або сірі, часто з вигнутими краями, без вушків, але з добре розвиненим епідермісом (у деяких формів він відсутній), нерідко покриті восковим нальотом.
Сучвіття	Різного типу волоть: стиснута або одностороння (гілки пригнітані до осі й спрямовані в один бік), напівстиснута (гілки відходять утворюючи кут до осі $30-40^\circ$), розлога (гілки спрямовані утворюючи кут $60-70^\circ$), горизонтальна (гілки відходять під прямим кутом) та поникла (гілки згинаються вниз).
Колосові луски.	Будують довгі (до 30 мм завдовжки), короткі (близько 20 мм), широкі (6-7 мм), вузькі (менше 5 мм); тонкі, перетинчасті, з подовжнім жилкуванням.
Квіткові луски.	Квіткові луски у півдгастих формів відса широкі, щільно охоплюють зернівку, але не зростаються з нею; за дозріванням — білі, жовті, сірі, коричневі; у голозерних — тонкі, перетинчасті (подібні до колоскових), жовтуваті, між якими вільно лежить зернівка. Зовнішні квіткові луски покриті опушенням або голі, на верхівці закінчуються двома зубцями.
Плід	Півдгаста або гала зернівка.

Завдання 2

Форма 2.

Визначення видів вівса.

Вид вівса	Основні морфологічні ознаки	Господарське значення
Овес посівний	<i>Avena sativa</i> - найпоширеніший вид, розлога соломка, великі зернівки.	Використовується для виробництва зерна та кормів.
Овес гігантський	<i>Avena byzantina</i> поширений у тепліших районах (південних), має більші зерна, теплолюбний.	Є однією з кількох культур у землеробстві південних регіонів з посушливим кліматом. Цей вид вважається цінною кормовою культурою.
Овес піщаний	<i>Avena strigosa</i> - менші зерна, висока посухостійкість.	Використовується як кормова культура та сидерат.

Завдання 2.

Форма 3.

Визначення різновидностей вівса за будовою
волоті та зерна.

Різновидність вівса	Тип волоті	Найліпші остей	Форма зерна	Колір зерна	Характерні ознаки
Розлогий овес.	розлога	гаста безості або слабо остисті.	видовжене	біле або жовте	Найпоширеніший тип, гілочки волоті сильно розгалужені.
Стиснений овес.	напів- стиснена	може бути з остями	середньої довжини	жовте	гілки волоті розміщені компактніше.
Мутизний овес	розлога	гастіше без остей	довгасте	біле	колоски розміщені мутьованими на гілках волоті.
Одноривний овес	розлога	одна	видовжене	світло- жовте.	зерно має одну добре розвинену ость.
Безостий овес	розлога або напів стиснена	без остей	видовжене	біле	використовується для круп'яної промисловості.
Чорно- зерний овес.	розлога	може бути остистим	видовжене	горне	використовується як кормова культура.
Червоно- зерний овес.	розлога	гастіше остистий	середньої довжини	червонобува- то- коричневе.	Відрізняється характерним кольором зерна.